

TIPOLOGIJA ODVISNIKOV V SLOVENŠČINI: MERILA

Andreja Žele

Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 811.163.6'367

Prispevek¹ skuša ovrednotiti dosedanjo tipologijo odvisnikov v slovenskem jezikoslovju oz. v aktualni slovenski slovnici, hkrati pa predlaga in predstavlja ažurirano oz. dopolnjeno tipologijo odvisnikov v slovenščini. Predstavljena merila za odvisniško tipologijo skušajo utemeljeno združevati pomenski, strukturalni in funkcijski vidik obravnave.

skladnja, tipologija slovenskih odvisnikov, razvrstitvena merila

The article attempts to evaluate the previous typology of subordinate clauses in Slovene linguistics and contemporary Slovene grammar, at the same time presenting an updated typology. The proposed criteria for the classification of subordinate clauses aim to combine the semantic, structural, and functional viewpoints.

syntax, typology of Slovene subordinate clauses, classification criteria

1 O merilih za tipologijo slovenskih odvisnikov

Za vseobsežen in pregleden se je pri oblikovanju tipologije slovenskih odvisnikov potrdil strukturalnofunkcijski vidik, ki postavlja kot prvotno merilo **funkcijskoskladenjski** oz. **stavčnostrukturni pristop** ter kot drugotno in hkrati dopolnilno merilo še **pomenskoskladenjski pristop**. Pri odvisnikih sta soodvisni medpropozicijskost in stavčnočlenskost – stavčnočlenska propozicija pomeni nujno medpropozicijskost, stavčnočlenski odvisniki pa so odraz stavčnočlenskega paralelizma in izomorfnih skladenjskih razmerij med stavčnimi in nestavčnimi oblikami stavčnih členov (Kočič 1976: 194). Tako funkcijskoskladenjski kot pomenskoskladenjski pristop vključujeta tudi **pretvorbena-tvorbena obravnavo**, ki hkrati pokaže na možne načine izražanja medpropozicijskih razmerij v slovenščini, torej na pretvorbene zmožnosti znotraj razmerja pomen – izraz.

V obravnavi se torej dopolnjujeta strukturalnofunkcijski vidik in pomenski pristop k skladnji, prvi kot strukturalnofunkcijsko merilo poudarja razmerje stavčni člen : stavčni člen v obliki stavka ter s tem uvaja sistemsko vzporednost skladenjskofunkcijsko enakovrednih slovničnih enot² in s tem tudi njihove pretvorbene zmožnosti,

¹ Določene tipe odvisnikov, ki so v tem članku le tipsko predstavljeni, je avtorica podrobneje obdelala v prispevku *Odvisniki v slovenščini: vsebinski odvisniki in nepravilni prislovnodoločilni odvisniki*, objavljenem v *Slavistični reviji* 64/2 (Žele 2016); tu pa je poudarek na merilih za tipsko delitev odvisnikov.

² Po Kačali (1989: 158) so stavčni členi kompleksne slovnične, pomenske in leksikalne kategorije in posledica tega je lastna skladenjska vrednost stavčnega člena. Iz tega tudi sledi, da stavčni členi niso ne v zamenjavnem in navadno tudi ne v popolnem pretvorbemem razmerju z navadnimi nestavčnimi stavčnimi členi.

drugi pa poudarja razmerje vsebine odvisnika nasproti vsebini matičnega stavka³ in s tem tudi možnost različnih načinov izražanja pomenskih razmerij. O možnosti pretvorb podredja v priredje in obratno soodloča tudi **členitev po aktualnosti**.

Ravno pomensko usmerjeni skladijski opis opozarja tudi na nujnost enakovrednega obravnavanja podrednih in prirednih razmerij – edino enakovredna obravnava razmerij omogoča celostni prikaz dialektičnosti in izomorfnosti v skladnji (Kočiš 1976: 195).

Ravnini skladijskih razmerij (koordinacija in determinacija) in razmerju na izrazni ravnini (prirednost in podrednost) se dodajajo še medpropozicijska razmerja; propozicija v drugi propoziciji in vzporedna soodvisnost dveh propozicij lahko vzpostavljata različna skladijska razmerja, ki se lahko izražajo podredno ali priredno glede na različne sistemske in stilsko-zvrstne zmožnosti znotraj posameznega jezika. Glede na različno stopnjo sovisnosti propozicij pa lahko govorimo o medpropozicijski družljivosti (vezniško in nevezniško stavčno priredje kot posledica vzporednih propozicij), o medpropozicijski vezljivosti (stavčno podredje s stavčnočlenskim odvisnikom kot posledica propozicijskega udeleženca v matični propoziciji) in medpropozicijski družljivosti ali modifikacijskosti (stavčno sooredje ali nepravo podredje glede na matično propozicijo).⁴ Za medpropozicijsko družljivost ali modifikacijskost so tipični t. i. nepravi prislovnodoločilni odvisniki,⁵ ker izhajajo iz medpropozicijske družljivosti vsebin in imajo možnost izražanja z različnimi skladijskimi razmerji, tj. s podredjem ali priredjem.

2 Odvisniki v *Slovenski slovnici* Jožeta Toporišiča

V *Slovenski slovnici* so tri delitve odvisnikov (Toporišič 2000: 637–638).⁶ Ena od treh delitev, ki je navedena kot prva in krovna, je: 1 vsebinski odvisniki,⁷ npr. *Rekel je, da pride*, 2 oziralni neprislovniki, npr. *Zdaj pa mi vrni ploščo, ki sem ti jo posodil*, 3 prislovniki: *Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima*. Za to delitev bi lahko rekli, da izhaja iz pomensko usmerjenega skladijskega opisa – izhodiščno merilo je pomensko/vsebinsko razmerje med odvisnim in nadrejenim/matičnim stavkom:

³ Matični stavek je tu mišljen kot nadrejeni del zložene povedi brez določenega obravnavanega odvisnika. V zloženi povedi z več odvisniki torej matični stavek lahko obsega glavni stavek z vsaj enim odvisnikom; v teh primerih matični stavek ni enak glavnemu stavku, ampak je enakovreden nadrednemu stavku. Matični stavek se v smislu izhodiščnega stavka, ki vključuje vse sestavine potencialnih stavčnih členov tudi v obliki stavka, uporablja npr. v češkem jezikoslovlju, pri nas pa je njegovo rabo utemeljeval Cazinkič (2004: 46).

⁴ Pri določanju medpropozicijskih razmerij v slovenščini sem se zgledovala po češki skladnji v češki akademski slovnici (Jan Petr (ur.), 1987: *Mluvnice češtiny*. 3: *Skladba*).

⁵ Tovrstni nepravi oz. neudeleženski prislovnodoločilni odvisniki v nasprotju z npr. prislovnodoločilnimi odvisniki kraja nimajo in ne morejo imeti vloge propozicijskega udeleženca v matičnem izhodiščnem stavku. Zaradi nezmožnosti udeleženske vloge v matičnem stavku so v primerjavi s stavčnimi stavčnimi členi oz. stavčnočlenskimi odvisniki obravnavani kot nepravi nestavčnočlenski odvisniki glede na matični stavek.

⁶ Upoštevana je razširjena in dopolnjena četrta izdaja *Slovenske slovnice* Toporišiča iz leta 2000, kar po avtorjevih besedah velja zlasti za skladijski del.

⁷ Vsebinski odvisniki so sicer samostojno geslo v *Enciklopediji slovenskega jezika* (Toporišič 1992: 359), vendar niso razločevalno in tudi ne uvrščevalno opredeljeni glede na druge odvisnike.

predmetni vsebinski odvisnik (uvaja obvezno glagolsko vezljivost z glagolom matičnega stavka; sem uvrščamo tudi odvisni govor), ozirnodopolnilni odvisnik (z matičnim stavkom uvaja glagolsko vezljivost ali samostalniško družljivost; to so stavčnočlenski osebkovi ali predmetni odvisniki ali prilastkovi odvisniki; del družljivosti z matičnim stavkom oz. lastnostna propozicijska dopolnila so tudi nepravi prilastkovi odvisniki) in prislovnodoločilni odvisnik (uvaja glagolsko vezljivost ali družljivost z glagolom matičnega stavka; to so stavčnočlenski prislovnodoločilni odvisniki; del družljivosti z matičnim stavkom so kot le pridružena nekrajevna okoliščinska propozicijska dopolnila tudi neudeleženski okoliščinski odvisniki). Glede na navedeno delitev z upoštevanjem vezljivosti in družljivosti so eni odvisniki nujno dopolnili matičnemu stavku, drugi pa ne; glagolska vezljivost tvori t. i. propozicijsko jedro, npr. *kdo ležati*, širši del propozicije pa so tudi neobvezni udeleženci oz. zunanje okoliščine dejanja ali stanja, npr. *ležati doma včeraj* (Toporišič 2000: 492).

Druga delitev je besednovrstna, tj. katero besedno vrstno izraža odvisnik, in tretja stavčnočlenska. Če za prvi dve delitvi v slovenski slovnici ni utemeljenih meril, na to opozori npr. Cazinkič (2004: 52), je za vse nadaljnje obravnave odvisnikov pomembno, da so dovolj jasna merila le za stavčnočlensko delitev odvisnikov. To, da je odvisnik stavčni člen z zgradbo stavka in je zato tudi sestavni del matičnega stavka, je še z vidika stavčne zgradbe potrjeno strukturalno sestavniško pojmovanje odvisnika, ki ga je avtor aktualne slovenske slovnice razvil v 60. letih prejšnjega stoletja (Toporišič 1965: 68, 1967: 181). Ni mu pa uspelo obravnave besednih vrst, stavčnih členov in odvisnikov ustrezno odvisnostno povezati in združiti v izhodiščni funkcijskoskladenjski vidik, ki bi poudaril ravno pomembnost razmerij in še zlasti njihovo hierarhično odvisnost na pomenski, skladenjski in izrazni ravni.

3 Funkcijskoskladenjski oz. stavčnostrukturni pristop kot prvo merilo delitev odvisnikov

Na primarnost funkcijskoskladenjskega vidika je v obsežnem recenzijem članku *Nova slovenska skladnja J. Toporišiča* opozorila A. Vidovič Muha (1984: 144). Izdelala in z vidika funkcijske skladnje pokomentirala je stavčnočlensko delitev besednih vrst. Tako je njena hierarhizirana stavčnočlenska delitev, ki ima izhodišče v hierarhizirani stavčni zgradbi, hkrati merilo za stavčnočlensko ovrednotenje oz. delitev odvisnikov. Hierarhizirana stavčnostrukturna predstavitev stavčnočlenskih vlog odvisnikov je: odvisniki⁸ > glede na nadredni matični stavek in njegova možna medpropozicijska razmerja >

- 1) propozicija v propoziciji (prevladujoča medpropozicijska vezljivost) > propozicijski udeleženci > stavčnočlenski odvisniki nasproti
- 2) soodvisnost propozicij (medpropozicijska družljivost ali modifikacijskost) > neudeleženski odvisniki glede na matično propozicijo.⁹

⁸ Aktualna raba zgledov v tem prispevku je potrjena z besedilnim korpusom Gigafida, z besedilno zbirko, ki pa je bila žal zadnjič ažurirana v letu 2011.

⁹ Delitev na udeleženske oz. stavčnočlenske in neudeleženske odvisnike je možna glede na to, ali imajo odvisniki svojo stavčnočlensko vlogo (kot propozicijska sestavina oz. propozicijski udeleženec) v izho-

V tej binarni delitvi naprej sledimo smeri:

1) propozicija v propoziciji >

1.1) odvisniki kot glavni (prvostopenjski in drugostopenjski) stavčni členi ali kot razvijajoči stavčni členi:

1.1.1) prvostopenjski odvisniki (osebkov in predmetni odvisnik; sem sodi tudi predmetni vsebinski odvisnik kot pretvorba premege govora oz. kot odvisni govor) in drugostopenjski odvisniki (prislovnodoločilni odvisniki kraja in časa) nasproti

1.1.2) razvijajoči odvisniki (prilastkov odvisnik, povedkovodoločilni odvisnik, povedkovoprilastkov odvisnik).

V drugi smeri imamo:

2) soodvisnost propozicij >

2.1) glede na matično propozicijo neudeleženski časovni, vzročnostni, načinovni ali prilastkovni odvisniki z možnostjo pretvorbe v priredje.

3.1

Funkcijskoskladenjski oz. stavčnostrukturni pristop se najbolj sistemsko in celovito uresničuje pri t. i. stavčnočlenskih odvisnikih, tj. pri stavčnih členih z obliko stavka oz. pri stavčnih stavčnih členih.

3.1.1

Odvisniki kot glavni (prvostopenjski in drugostopenjski) stavčni členi.

3.1.1.1

Prvostopenjski odvisniki (osebkov in predmetni odvisnik): *Kdor¹⁰ tako dela, ni naš, Zanima ga, ali vsi tako mislijo, Očitno je, da misli resno; Ve, da ni bilo vse v redu, Zanima ga predvsem (to), kdaj se bodo vrnil, Kogar se bojiš, tega nimaš rad* ipd.

Osebkovi odvisniki imajo samo poimenovalno vrednost, ker med osebkovim odvisnikom in povedkom nadrejenega stavka ni pričakovanega prisojevalno vzajemnega razmerja. Osebkov odvisnik torej ne more biti izhodišče vseh stavčnih razmerij, kar je sicer osebek.

Znotraj predmetnih odvisnikov bi bilo z vidika vsebinskih razmerij med nadrejenim in odvisnim stavkom treba ločevati med predmetnimi odvisniki z zaimenskimi soodnosnicami¹¹ v nadrejenem stavku in predmetnimi vsebinskimi odvisniki, ki so

diščnem matičnem stavku (stavčnočlenski odvisniki) ali pa je nimajo oz. niso propozicijski udeleženci izhodiščnega matičnega stavka, temveč le kot soodvisna propozicija vzpostavljajo z izhodiščnim matičnim stavkom družljivo medpropozicijsko razmerje (neudeleženski odvisniki); ti neudeleženski odvisniki so z vidika matičnega stavka tudi nestavčnočlenski odvisniki.

¹⁰ Pogosteje in bolj navadno kot oziralni zaimek *kdor* se v isti oziralni vlogi uporablja zvezo s posamostaljenim pridevniškim zaimkom *tisti -a -o, ki*, to je tudi obrazilna podstava za vršilca dejanja ali nosilca stanja.

¹¹ Zaimenska soodnosnica v nadrejenem matičnem stavku pa tudi pri predmetnem odvisniku ni potrebna, če se tako sklonsko kot številsko prekriva z zaimenskim oziralnikom v predmetnem odvisniku, npr. *Mu je že vrnil (to), kar mu je bil dolžan* (nasproti: *Spraševal ga je o tem, kaj bo počel v prihodnje*).

podskupina predmetnih odvisnikov, npr. *Opozoril je na to, da manjka usposobljenih ljudi nasproti Opozoril je, da manjka usposobljenih ljudi*. Predmetni vsebinski odvisniki so vsebinsko neposredno odvisni od pomena povedka v matičnem stavku, npr. *Verjame, da se bo vse dobro izteklo, Govoril je, dalkdaj/kakol/zakaj se bo odselil* ipd.

3.1.1.2

Drugostopenjski odvisniki (vezljivi prislovnodoločilni odvisniki kraja in časa): *Končno je tam, kjer si želi, Čez dan redno zahaja, kamor ga vleče družba; Odkar je doma, se rad srečuje s starimi prijatelji, Preden kaj stori, naj se najprej prepriča o dejanskem stanju*. Za t. i. neprave odvisnike kraja in časa pa je tipično navezovalno razmerje z matičnim stavkom, ki jim omogoča tudi podredno-priredno pretvorljivost, kar je tipično za neprave neudeleženske prislovnodoločilne odvisnike, npr. *Ko je prišla iz službe domov, je začela pripravljati kosilo – Prišla je iz službe domov in začela pripravljati kosilo* ipd.

3.1.2

Razvijajoči odvisniki (prilastkov odvisnik, povedkovodoločilni odvisnik, povedkovoprilastkov odvisnik).

3.1.2.1

Prilastkov odvisnik omejuje določeno identifikacijsko lastnost na stavčni člen v matičnem stavku: *To je stvar, ki sem jo iskal, Vprašanje, kam po maturi, ga ni prav nič zasedalo*. Nasprotno pa nepravi oz. t. i. neomejevalni prilastkov odvisnik zgolj dodatno informira in to omogoča tudi pretvorbo v priredje, npr. *Kupili so televizor, ki so ga podarili svojim sorodnikom – Kupili so televizor in ga podarili svojim sorodnikom, Dali so mu čuden vzdevek, kar pa ni bilo slabonamerno – Dali so mu čuden vzdevek in to ni bilo slabonamerno* ipd.

3.1.2.2

Povedkovodoločilni odvisnik je zlasti prisojana lastnost oz. povedkovnik znotraj povedka, npr. *Fant je, kot (da) bi ga izrezali iz očeta > Fant je izrezan oče*. Ločujemo prisojanje, npr. *Janez ni, za kar ga imate*, od istovetnosti, npr. *Janez ni ta, za katerega ga imate*.

3.1.2.3

Povedkovoprilastkov odvisnik uvaja medpropozicijsko modifikacijsko razmerje in zato ni naključje, da ga uvaja načinovni ali časovni veznik s podredno ali priredno izraženim razmerjem, npr. *Dobro se je spominja, kakolko je bila še zdrava in srečna – Dobro se je spominja in takrat je bila še zdrava in srečna*.

4 Pomenskoskladenjski pristop

Pomenskoskladenjski pristop postavlja na prvo mesto pomenska razmerja med propozicijami in posledično tudi razumevanje teh pomenskih razmerij.

4.1

Z vidika posebnosti glede na propozicijo matičnega stavka so zanimivi zlasti t. i. nestavčnočlenski odvisniki, ki izhajajo iz soodvisnosti propozicij in za katere je tipična že uvodoma opredeljena medpropozicijska družljivost ali modifikacijskost.

Nestavčnočlenski oz. neudeleženski in zato glede na nadrejeni matični stavek nepravilni prislovnodoločilni odvisniki v nadrejenem matičnem stavku nimajo vloge njegovega propozicijskega udeleženca in lahko zato z matičnim stavkom vzpostavljajo le družljivo časovno, vzročnostno ali načinovno razmerje, ki je izraženo podredno ali priredno: *Ko se je najedel, je šel na sprehod – Najedel se je in (potem) šel na sprehod, Ker je zunaj močno deževalo, je raje ostal doma – Zunaj je možno deževalo, zato je raje ostal doma, Če to urediš, lahko greš na izlet – To uredi in lahko greš na izlet, Tako naglas je kričal, da je ohripel – Naglas je kričal in od glasnega kričanja ohripel* ipd.

Na pomensko neodvisnost oz. enakovredno soodvisnost vzporednih propozicij kaže tudi enakovredna možnost uporabe vezniške besede v obeh propozicijah, npr. *Ko je imel deset let, mu je umrla mama – Ko mu je umrla mama, je imel deset let* ipd.

4.2

Tudi vsebinski odvisniki niso tipični stavčnočlenski odvisniki, čeprav jih načeloma uvrščamo zlasti med vezljive predmetne odvisnike. Pomenskoskladenjski vidik poudarja izbor glagolov v povedku,¹² ki omogočajo komunikacijsko vlogo povedi z vsebinskim odvisnikom, da lahko a) sporoča oz. obvešča, npr. *Sporoča mi, da pride, Svetuje, naj bomo doma*, b) sprašuje, npr. *Zanima ga, čelali je varno*, c) zahteva, želi, npr. *Priporočali so, naj bo tiho, Bil je prepričan, da bi želeno lahko dosegel*, č) zaznava, npr. *Sluti, da ne more uiti*, d) spoznava, vé, npr. *Ugotavlja, da jim ni pomoči*, e) vrednoti, ocenjuje, npr. *Bilo bi najbolj prav, dalče bi se poenotili, Težko je mogoče, da so tako skregani*.

Tudi pretvorbene zmožnosti oz. različne možne stopnje zgoščanja vsebinskega odvisnika kot propozicijskega udeleženca so odvisne od povedka v matičnem stavku, povedki pa se ločujejo po možnem upovedenju vsebine v odvisniku, nedoločniku ali izglagolskem samostalniku.

Pretvorbene možnosti vsebinskega odvisnika v nedoločnik ali izglagolski samostalnik omogočajo 1) povedki, ki so splošnopomensko usmerjeni v konkretno početje: *odločiti se, pripravljati se, nameniti se, nameravati, domisliti selsi, zamisliti si*, npr. *Janez se je odločil, da bo pobegnil – Janez se je odločil pobegniti – Janez se je odločil za pobeg*, in 2) povedki, ki nasprotujejo konkretnemu početju: *bati se, braniti se, sramovati se, upirati se*, npr. *Janez se je bal, da bi moral pobegniti – Janez se je bal pobegniti – Janez se je bal pobega*. Široko splošnopomensko rabo pa glagolom tipa *dovoliti si, upati si, uspeti, zmoči, znati* omeji potencialna naklonskost, in sicer samo

¹² Karolak (2001: 22–25) te pomenskosestavinsko zapletenejše povedke imenuje kot povedke »drugega/ višjega razreda«, označeni so tudi kot razlagalni ali razmerni glagoli oz. povedki.

na rabo z nedoločnikom, npr. *Dovolil si je pobegniti, Upal si je pobegniti* ipd. (Grepf, Karlík 1986: 509; Grepf 2011: 181–182).

Poleg pretvorbe so pogoste tudi zamenjave vsebinskega propozicijskega udeleženca s predmetnim udeležencem,¹³ npr. *Zdravnik mu je dovolil, da pokadi eno cigareto dnevno – Zdravnik mu je dovolil eno cigareto dnevno* (možne vmesne stopnje so: *Zdravnik mu je dovolil pokaditi eno cigareto dnevno, *Zdravnik mu je dovolil pokaditev ene cigarete dnevno*).

5 Pretvorbene možnosti kot odraz soodvisnosti strukturalnofunkcijskega in pomenskoskladenjskega vidika

5.1

Možnost pretvorb vzpostavlja zlasti vzporednost stavčnih členov in stavčnočlen-skih odvisnikov. Vendar pretvorbe niso vedno možne oz. smiselne (Svoboda 1961);¹⁴ ravno zaradi kategorij naklona in časa oz. zaradi vsakokratne časovno-naklonske aktualizacije in specifikacije dejanja v povedku ne more biti pretvorbena razmerje sporočilno popolnoma enakovredno; odločilna sta povedka tako v nadrejenem kot v podrejenem stavku, tako pretvorbe niso možne v primerih npr. *Umakni se, da vidim* > **Umakni se zaradi pogleda, Bral je, dokler ni zaspal* > **Bral je do spanca, Ne bi verjel, kdor ni videl* > \emptyset , *Svetuje, naj bomo doma* > \emptyset .

Zlasti pri pretvorbah podredja v priredje je bistven dejavnik tudi členitev po aktualnosti. In če se v podredno zloženi povedi ravna po načelu razširjenega prostega stavka, jo v priredno zloženih povedih blokira stalna logično-pomenska razvrstitev stavkov.

6 Za zaključek

Funkcijskoskladenjski in pomenskoskladenjski pristop dopolnjujoče prispevata k enakovredni in celostni obravnavi razmerij ter s tem omogočata tudi celostni prikaz dialektičnosti in izomorfnosti v skladnji. Vzajemnost pomena, skladnje in izraza potrjujejo tudi slovnično-pomenske vloge tako vezniških besed kot odvisnikov, nujnost povezave z izrazno ravnino pa zlasti pretvorbe in členitev po aktualnosti.

¹³ H. Běličová (1982: 58) v tovrstnih primerih govori o možni »kondenzirani propoziciji« v primeru orodnika, torej o zgoščenem propozicijskem orodniku, npr. *Vlak je ustavil z roko* < *Vlak je ustavil s temtako, da je dvignil roko, Okno je razbil s kamnom* < *Okno je razbil s temtako, da je vanj vrgel kamen* ipd., nasproti »neposrednemu nestavčnemu orodniku«, npr. *Meč je vihtel z roko, Udaril ga je s kamnom*.

¹⁴ V vlogi nestavčnega stavčnega člena so navadno prislovno določilo količine časa, npr. *Dovolj časa je govoril, Danes so ga dolgo čakali*, prislovno določilo mere, npr. *Predobro ga pozna, Preveč si prizadeva*, prislovno določilo vršilca, npr. *To je zvedel od sosedu, To je podedoval po daljnih sorodnikih* (Toporišič: 2000: 622–625, 642–643).

Viri in literatura

- BĚLIČOVÁ, HELENA, 1982: *Sémantická struktura věty a kategorie pádu. Příspěvek k porovnávací syntaxi ruské a české jednoduché věty*. Praha: Academia.
- CAZINKIĆ, Robert, 2004: Pojmovanje odvisnika in razmerja med nadrednim in odvisnim stavkom. *Jezikoslovni zapiski* 10/1. 43–58.
- Gigafida: Elektronska zbirka slovenskih besedil. www.gigafida.net (dostop 23. 1. 2016).
- GREPL, Miroslav, 2011: Jak dál v syntaxi. *Studie osobností brněnské lingvistiky* IV. Brno: Host.
- GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr, 1986: *Skladba spisovné češtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- KAČALA, Ján, 1989: *Sloveso a sémantická štruktúra vety*. Bratislava: VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- KAROLAK, Stanisław, 2001: *Od semantyki do gramatyki. Wybór rozpraw*. Warszawa: Instytucja Slawistyki PAN.
- KOČIŠ, František, 1976: Izomorfizmus v syntaxi. *Slovenská reč* 41/4. 193–200.
- PETR, Jan (ur.), 1987: *Mluvnice češtiny. 3: Skladba*. Praha: Academia.
- SLOBODA, Karel, 1961: Parataxe a hypotaxe z hlediska modální výstavby souvětí. *Slovo a slovesnost* 22/4. 241–254.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1965: *Slovenski knjižni jezik I*. Maribor: Obzorja.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1967: *Slovenski knjižni jezik III*. Maribor: Obzorja.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1982: *Nova slovenska skladnja*. Ljubljana: DZS.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1992: *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1984: Nova slovenska skladnja J. Toporišiča. *Slavistična revija* 32/2. 142–155.
- ŽELE, Andreja, 2016: Odvisniki v slovenščini: vsebinski odvisniki in nepravilni prislovnodoločilni odvisniki. *Slavistična revija* 64/2. 81–94.